

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший
Кафедра	МККП	Рік навчання	2
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	
Спеціальність	023 ОМ, ДМ, реставрація	Семестри	4

Історія української культури і мистецтва

Семестр 4 (весна 2025)

27 січня—10 травня

Викладач	Тарасов Володимир Володимирович, доцент, кандидат історичних наук
E-mail	Tarasovvv1977@gmail.com
Заняття	Вівторок 9.00-10.30 / 1 пара / змінно по тижням
Консультації	
Адреса	к. 203, поверх 2, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон	057 706-28-11 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено — ІУКМ); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* — *doc, docx, ілюстрації* — *jpeg, pdf*. Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Консультації з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години. За бажанням можна запропонувати листування у Messenger, Viber тощо.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна має обов'язкові передумови для вивчення: курси «Філософія», «Історія образотворчого мистецтва»

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Навчальний посібник:

В. Тарасов. Історія світової культури / Навчальний посібник для студентів художніх спеціальностей [А. Корнєв, В. Тарасов]. – Х.: ХДАДМ, 2020. – 188 с.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

youtube -канал «Володимир Тарасов: історія, культура, мистецтво»

https://www.youtube.com/channel/UCwAD_VgesxOcy0JvpxcyYTA/videos

НЕОБХІДНЕОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Курс призначений для поширення світоглядного інструментарію культурології, інтеграції міждисциплінарних знань (які належать одночасно до сфери мистецтвознавства, культурології, філософії культури, соціології), набуття вмінь використовувати здобуті знання у науково-дослідницькій роботі. Має забезпечити набуття визначених освітньою програмою компетентностей.

Мета курсу: вивчення основних етапів, процесів, і подій історії української культури з найдавніших часів до сьогодення у контексті основних світових тенденцій. Предмет навчальної дисципліни – закономірності виникнення та розвиток української культури на різних етапах вітчизняної історії.

Дисципліна забезпечує наступні компетентності:

загальні компетентності:

ЗК 2 Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 8 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальні компетентності:

СК 2 Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

СК 6 Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК 12 Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

програмні результати навчання:

ПРН 5 Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 9 Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН 15 Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Спрямованість та академічна специфіка дисципліни визначається формально-логічною структурою побудови навчального плану та характером запропонованих для формування компетентностей.

Дисципліна вивчається упродовж третього та четвертого семестрів / 2-й курс / (3 кредитів ECTS, 90 навчальних години, в тому числі 16 годин — аудиторних лекцій, 28 годин — семінарських занять, та 46 годин — самостійної роботи у межах кожного семестру). Загалом дисципліна містить 4 модулі, що складаються із 14 змістовних складових (тем).

IV СЕМЕСТР / УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА КІН. XVIII – ПОЧ. XXI СТОЛІТЬ

1 Модуль: Українське національно-культурне відродження (кін. XVIII – XIX ст.)

Тема 1. Освітньо-культурні стратегії кін. XVIII – початку XIX ст.

Тема 2. Романтизм: культурно-історичні та мистецькі візії.

Тема 3. «Великий перелом» XIX століття: зміна художньої парадигми

Модульно-тематична атестація

2 Модуль: «Коротке XX століття»: українська культура як артефакт та інновація

Тема 1. Вступ. Теорія «трьох поколінь» та специфіка мистецького профілю XX століття

Тема 2. Українська культура доби «міжвоєнного декадансу»: національні та радянські проекти. «Червоне» мистецтво до і після соцреалізму

Тема 3. Шістдесятництво: феномен культурно-історичного та мистецького явища

Тема 4. Доба постмодерну: сучасне мистецтво, транс медіальна культура

Модульно-тематична атестація

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Контент дисципліни пропонується студентам через лекційну комунікацію. Форма викладу діалогічна, відкрито-комунікаційна, припускає розв'язання поточних дисциплінарних питань, підтем та практичних завдань. Теми розкриваються шляхом лекційних та семінарських занять. Практичні та лабораторні заняття не передбачені. Самостійна робота здобувача спрямована на здобуття вмінь та навичок на ґрунті здобутих під час аудиторної роботи знань. Основним змістом самостійної роботи є: пошук додаткової інформації, її аналіз та інтерпретація, підготовка усних доповідей за лекційними темами дисципліни.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є залік. Для отримання заліку необхідно скласти рубіжні етапи контролю у формі поточних перевірок виконання завдань аудиторної частини курсу та самостійної роботи. Для тих студентів, які бажають покращити результат, передбачені письмові контрольні питання за темами дисципліни (10 балів).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять як викладачеві так і студентам бажано вимкнути гучномовці мобільних телефонів. Аудиторна робота регламентується викладачем в залежності від теми, типу лекційного спілкування та тривалості його окремих складових.

Висловлення власної дослідницької позиції, її аргументація та обґрунтування є необхідними компонентами навчального процесу.

У випадках відрядження, хвороби (інших форс-мажорних обставин) викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою домовленістю зі студентами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Неприпустимим є пропуски занять без поважних причин. Запізнення на заняття не вітаються. У випадку пропуску заняття (занять) студент має самостійно виконати програму теми або іншого змістовного компоненту. В разі необхідності студент може звертатися за консультаціями до викладача. Звітом за пропущенні заняття є результати поточного контролю, крім випадків, коли студентом не набрана необхідна (мінімальна) кількість балів. У цьому випадку програмою дисципліни передбачена можливість виконання додаткових навчальних завдань (як письмових, так і усних).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні заліку тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не є прийнятними. Якщо під час рубіжного контролю помічено не доброчесне використання інформації, студент втрачає право отримати бали за тему. Якщо це відбулось в процесі заліку — студент отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання:

<https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

тижд	Тема	Вид заняття	Зміст	Лек. / год	Практ. / год	Рубіжний контроль	Деталі
			IV семестр				
			МОДУЛЬ 1				
1	1	лек	Бароко, класицизм, просвітництво: моделі художньої репрезентації	2			
2	1	практ			2	практ. завд.	
3	2	лек	Романтизм: культурно-історичні та мистецькі візії.	2			

4	2	практ			2	практ. завд.	
5	3	лек	«Доба реалізму»: проблема зміни художньої парадигми	2			
6	3	практ			2	практ. завд.	
7	4	лек	«Фінали століття». Модернізм та його культурні ремінісценції	2			
8	4	практ			2	практ. завд.	
			Модульно-тематична атестація				
			МОДУЛЬ 2				
9	1	лек	Вступ. Теорія «трьох поколінь» та специфіка мистецького профілю XX століття	2			
10	1	практ			2	практ. завд.	
11	2	лек	Українська культура доби «міжвоєнного декадансу»: національні та радянські проекти. «Червоне» мистецтво до і після соцреалізму	2			
12	2	практ			2	практ. завд.	
13	3	лек	Шістдесятництво: феномен культурно-історичного та мистецького явища	2			
14	3	практ			2	практ. завд.	
15	4	лек	Доба постмодерну: сучасне мистецтво, трансмедіальна культура	2			
			Модульно-тематична атестація				
				16	14		

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–10
2	Поточний контроль	0–15
3	Поточний контроль	0–15
4	Поточний контроль	0–15
5	Поточний контроль	0–15
6	Поточний контроль	0–15
7	Поточний контроль	0–15
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Розширив роботу до рівня тез до конференції. Подача акуратна, без помилок
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок
B	12–15	32–35	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	8–11	22–31	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматуванням
D	4–7	10–21	Студент не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматуванням
E	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента під аудиторної роботи (3), виступ на конференції або публікацію статті за темою дослідження, виконані в межах дисципліни (5–8), а також участь у виконанні колективних /творчих чи науково-дослідних/ завдань (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

Основна література:

1. Богуцький Ю., Андрущенко В., Безвершук Ж., Новохатко Л. Українська культура в європейському контексті. – К.: Знання, 2007. – 679 с.
2. Грушевський М. Духовна Україна. – К., 1994.
3. Історія української культури : у п'яти томах. Т. 4. кн. 1 Українська культура першої половини XIX століття / Голов. ред. Г.А. Скрипник. - К. : Наук. думка, 2008. - 1008 с. : іл..
4. Історія Української культури : у п'яти томах. Т. 1. Історія культури давнього населення України / Ред. В. А. Смолій. - К. : Наук. думка, 2000. - 1136 с.
5. Історія української культури : у п'яти томах. Т. 2. Українська культура XIII - першої половини XVII століття / Ред. В. А. Смолій. - К. : Наук. думка, 2001. - 848 с.

6. Історія української культури : у п'яти томах. Т. 3. Українська культура другої половини XVII - XVIII століть / Ред. В. А. Смолій. - К. : Наук. думка, 2003. - 1246 с.
7. Історія Української культури : у п'яти томах. Т. 4. Українська культура другої половини XIX століття. Кн. 2. - К. : Наук. думка, 2005. - 1293 с.
8. Історія української культури : у п'яти томах. Т. 5 Кн. 1. Українська культура XX - початку XXI століть / Голов. ред. Б.Є. Патон. - К. : Наукова думка, 2011. - 863 с. : іл.
9. Історія української культури : у п'яти томах. Т. 5, кн. 2. Українська культура XX - початку XXI століть / Голов. ред. Б.Є. Патон. - К. : Наукова думка, 2011. - 1032 с. : іл..
10. Історія української культури : у п'яти томах. Т. 5. Українська культура XX - початку XXI століть. Кн. 3. Культура та розвиток науки і технологій в Україні / Голов. ред. Б.Є. Патон. - К. : Наукова думка, 2012. - 949 с. : Культура і побут населення України: Навч. посіб./ За ред. В.І.Наулко, Л.Ф.Артюх. Ї Київ: Либідь, 1993. – 288 с.
11. Основи художньої культури: Теорія та історія української художньої культури: Навч. посіб. Ч. 2 / Л. В. Анучина, В. Г. Грицаненко, Н. О. Карпова та ін./ За ред. В.О.Лозового, Л.В.Анучиної.– Х.: Основа, 1999. – 442 с.
12. Попович М. Нарис історії культури України: Навчальний посібник. – К., 2001.
13. Тарасов В. В. Авторський плакат кінця 1980-х — початку 1990-х років у площині історичного джерела: проблема аналізу та інтерпретації / В. В. Тарасов, В. Я. Шевченко // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв . - 2017. - № 2. - С. 83-90.
14. Тарасов В. Візуальна публіцистика як історичне джерело. Альманах "ДіПініада". 1946-1947 / відп. ред. проф. Ольга Коляструк. — Харків: ХДАДМ, 2017. — 140 с. — (Наукова серія кафедри СГД ХДАДМ) — 140 с.
15. Українське мистецтво у полікультурному просторі: Навч. посіб. / О. Рудницька, Л. Кондрацька, В. Смікал та ін. – К.: ЕксОб, 2000. – 207 с.
16. Шейко, В.М., Тишевська, Л.Г. Історія української художньої культури: Підручник. – Харків: ХДАК, 1999.
17. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. – К.: Критика, 2006. – 584 с.